

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

20. oktober 2008

Endeligt svar på Finansudvalgets spørgsmål til L188: § 7 spørgsmål 13 af den 19. september 2008

Spørgsmål:

»Vil ministeren give en økonomisk vurdering af SF's forslag til uddannelsesreform, som blev fremlagt 18. september 2008, herunder udgifterne ved hver enkelt af de konkrete initiativer i reformforslaget?«

Svar:

Undervisningsministeriet har oplyst følgende til Finansministeriet:

»På det foreliggende grundlag er det vanskeligt at angive en præcis og samlet vurdering af de udgiftsmæssige konsekvenser ved forslagene i SF's udspil til en uddannelsesreform, idet udgifterne ved forslagene vil afhænge af, hvordan forslagene konkret udmøntes.

I tabel 1 på de næste sider gennemgås hvert af forslagene i SF's udspil til en uddannelsesreform. I de tilfælde, hvor SF ikke har angivet præcise forudsætninger for forslagens omfang og indhold mv., er på baggrund af regneeksempler angivet et skøn over de omtrentlige udgiftsmæssige konsekvenser ved udmøntning af forslaget.«

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen

Tabel 1			
Undervisningsministeriets vurdering af SF's udspil til uddannelsesreform			
Mio.kr. ¹	SF	UVM²	UVM bemærkninger
Skridt 1 mod en ny folkeskole: Jord under neglene - viden i hovedet			
Læseindsats for små børn, der ikke har lært bogstaverne efter 1. klasse	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: Hvis 5 pct. af en årgang skal have 2 ekstra støttetimer om ugen i 2. klasse ved holddannelser på 5 elever vil det medføre merudgifter svarende til ca. 20 mio. kr.
2 lærere i dansk og matematik frem til 3. klasse	Ikke angivet	Op til ca. 2.400	Baseret på gældende timetal og gennemsnitlig lønudgift og undervisningstimetal pr. lærer skønnes bruttomerudgiften at udgøre op til i størrelsesordenen 2.400 mio. kr. Anvendelsen af tolærerordninger i de pågældende fag og på de pågældende klassetrin er dog allerede udbredt, men Undervisningsministeriet har ikke kendskab til det konkrete omfang. Merudgiften vil derfor sandsynligvis være mindre. Antages det som beregningseksempel, at 50 pct. af skolerne allerede har tolærerordninger i det foreslåede omfang, vil merudgiften udgøre ca. 1.200 mio. kr.
Investering i nye undervisningsmaterialer	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: To nye classesæt til alle klasser medfører merudgifter svarende til ca. 120 mio. kr.
Undervisning udenfor klasselokalet	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget.
Fleire heldagsskoler – over hele landet	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Forslaget vurderes ikke nødvendigvis at medføre merudgifter, idet ordningen kan organiseres som samordning af skole- og SFO-tilbud uden tilførsel af yderligere midler. Alt afhængig af forslagets konkrete ud-møntning kan forslaget dog medføre merudgifter. Omfanget af merudgifter afhænger eksempelvis af antallet af ekstra lærerarbejdstimer, herunder tid til forberedelse, og antallet af elever, der i dag går i SFO.
Forældre på skolebænken i basale kundskaber	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: Hvis 10 pct. af forældrene til elever i 1.-4. klasse skal have undervisning i 25 timer og undervisningen gennemføres i hold af 25 medfører det merudgifter svarende til ca. 12 mio. kr.
Fleire timer i praktiske og musiske fag	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-	Regneeksempel: Merudgifter til én ekstra ugentlig lektion på ét klassetrin koster ca. 60 mio. kr.

møntning

Supervision til lærere og ledelse, der arbejder med børn med særlige behov	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: 10 timers konsulentbistand årligt til 1.700 specialundervisningslærere medfører merudgifter svarende til ca. 9 mio. kr.
Billig mad til skolebørn	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: Hvis alle elever skal have et gratis dagligt måltid mad til 25 kr. medfører det merudgifter svarende til 3.000 mio. kr. årligt. Hertil kommer etableringsudgifter til etablering af køkkenfaciliteter mv., såfremt maden skal produceres på skolerne eller modtagefaciliteter, såfremt maden leveres udefra.
Ordentlig eleverevaluering og realistiske trinmål	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget.
Efteruddannelse i IT og kompetent vejledning af elever i medieanvendelse	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: 50 efteruddannelsestimer pr. folkeskolelærer eksklusiv udgifter til vikardækning medfører merudgifter svarende til ca. 125 mio. kr.
Lektiehjælp på alle skoler	300	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Obligatorisk tilbud om lektiehjælp fra en lærer i SFO i op til 3 timer dagligt kan medføre årlige merudgifter på mellem 0,3 og 3,5 mia. kr. alt afhængigt af, hvor mange børn der modtager lektiehjælp pr. lærer og antallet af lærerarbejdstimer, herunder tid til forberedelse. Det er usikkert, hvilke muligheder der er for afledte mindreudgifter til øvrige SFO-aktiviteter, idet dette også vil afhænge af antallet af elever, der modtager lektiehjælp.
Skridt 2 mod en ny folkeskole: Ro i klassen - ansvar for fællesskabet			
Sanktioner skal vise klar konsekvens	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget.
Forældre skal sygemelde elever	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget.
Stop frit skolevalg	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget.
Privatskoler underlægges samme ansvar som folkeskoler	Ikke angivet	?	Kan ikke udgiftsvurderes ud fra de givne oplysninger.
Skole-hjem-samtaler på forældrenes bopæl	Ikke angivet	?	Der er ikke merudgifter ved selve samtalerne, men lærerne vil skulle have kørselspenge samt løn for den tid, der medgår til kørslen. En udgiftsvurdering af forslaget vil kræve indsamling af oplysninger om afstande mellem skole og forældrenes bopæl, hvorfor forslagets merudgifter ikke umiddelbart kan vurderes.

Socialrådgivere på skolerne	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: Ansættelse af yderligere socialrådgivere svarende til ½ ugentlig arbejdsdag på 1200 skoler (de mindste skoler undtaget), skønnes at medføre merudgifter på ca. 44 mio. kr.
Færre elever i klasseværelset – maksimalt 24 elever pr. klasse	Ikke angivet	800	Den nuværende maksimale klassekvotient er 28, og ved reduktion heraf til 24 elever vil der skulle oprettes flere klasser. På baggrund af oplysninger om antallet af elever i folkeskolens klasser pr. september 2006 vurderes det, at der ved reduktion af den maksimale klassekvotient til 24 for 1.-9. klasseset vil skulle oprettes i alt ca. 1.600 nye klasser. På baggrund af det samlede vejledende timetal i folkeskolen på disse 9 klasseset vil det medføre merudgifter på ca. 800 mio. kr.
Skridt 3 mod en ny folkeskole: Skoler i udvikling - konstant forbedring			
Krav om lederuddannelse til alle skoleledere	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget. Det bemærkes, at regeringen har afsat 40,8 mio. kr. i 2009 bl.a. til dette formål.
Ledere behøver ikke være lærere	Ikke angivet	0	Det fremgår af den nuværende overenskomst, at ledere i folkeskolen skal have undervisningskompetence inden for området og har ret til at undervise. Såfremt forslaget skal gennemføres kræver det således en ændring af de gældende aftaler og/eller ændringer i folkeskoleloven. Hvis der gives mulighed for ansættelse af ledere uden undervisningskompetence, må det antages at deres lønmæssige indplacering vil være på samme niveau som i dag, og at forslaget derfor gennemføres udgiftsneutralt.
Lærerne skal bruge mere tid på undervisning	Ikke angivet	- 900 mio. kr.	Hvis alle lærere underviser én lektion mere om ugen vil det med uændrede undervisningstimetal for eleverne medføre mindreudgifter på ca. 900 mio. kr. årligt.
Belønning af udviklingsorienterede og engagerede lærere	Ikke angivet	0	Det er et overenskomstmæssigt spørgsmål at fastlægge lønstrukturen for folkeskolelærere. Et antal folkeskolelærere (de yngre) er omfattet af et lønsystem, der giver mulighed for funktions-, kvalifikations- og resultatløns som tillæg til grundlønnen. Især resultatløns kan imødekomme ønsket om at belønne udviklingsorienterede og engagerede lærere. Et stadig mindre antal folkeskolelærere er aflønnet efter lønsystemer, hvor det ikke

			på samme måde er muligt at honorere en særlig indsats. Anvendelse af lønsystemerne aftales ved det kommunale forhandlingsbord og kan derfor ikke påvirkes af politiske aftaler på nationalt plan.
Bedre mulighed for efteruddannelse	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget. Regeringen har afsat 40,8 mio. kr. i 2009 til bl.a. dette formål. Derudover er der med trepartsaftalerne afsat mere end 50 mio. kr. til bl.a. ned-sættelse af deltagerbetalingen på alle pædagogiske diplomuddannelser og i særdeleshed de linjefagsrelaterede pædagogiske diplomuddannelser i perioden 2008-2011.
Pilotskoler skal afsøge nye veje	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget.
Fagkonsulenter skal styrke fagene	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	For fagkonsulenter gælder, at Undervisningsministeriet er deres sekundære arbejdsgiver, og beskikkelsesgraden og lønnen kan derfor variere betydeligt. Regneeksempel: Hvis fagkonsulenter skal engageres af Undervisningsministeriet i 3 i stedet for 2 dage om ugen med henblik på at foretage besøg på alle landets knap 1.600 folkeskoler én gang om måneden i skoleåret af én dags varighed (dvs. 10 dage årligt), vil forslaget medføre merudgifter på ca. 30 mio. kr. årligt. Fagkonsulenter dækker dog typisk kun nogle fag, så hvis der ønskes dækning af alle fag ved hvert besøg, vil udgifterne kunne blive væsentligt højere.
Fremtidssikre forhold for de unge, der i dag gennemfører en erhvervsuddannelse			
Det bedste udstyr på værkstederne	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget. Det er tanken bag vekselluddannelsessystemet, at eleverne gennem undervisning i skoleperioderne skal opnå kendskab til basisteknologier og arbejdsmetoder. Eleverne kan på denne baggrund arbejde med mere avanceret udstyr i virksomhederne og udvikle rutiner. Der er på den måde en omkostningseffektiv arbejdsdeling mellem skoler og virksomheder. Institutioner for erhvervsrettet uddannelse modtager undervisningstaxametertilskud. Undervisningstaxametertilskuddet dækker, udover løn til lærere og andet direkte undervisningsrelateret personale, bl.a. undervisningsudstyr og materialer.

			Undervisningstaxametertilskuddet fastlægges i forhold til indholdet af de enkelte uddannelser. Det er de enkelte institutioner, der har ansvaret for, at udstyret er tidssvarende og af tilstrækkelig kvalitet.
Kvalitet i praktikperioden	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget. De faglige udvalg har efter reglerne i dag adgang til alle virksomheder, der har ansat elever med henblik på at få oplysninger om de uddannelsesmæssige forhold i virksomhederne. De faglige udvalg skal i samarbejde med de lokale uddannelsesudvalg og praktikvirksomhederne foretage løbende kvalitetsudvikling og kvalitetssikring af uddannelsens praktiskdel. Gennem EMU.dk – Danmarks undervisningsportal - formidles idéer til løbende kvalitetssikring af elevernes praktikophold i virksomhederne.
Innovation i faget	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget, idet der allerede i dag er krav om innovation i erhvervsuddannelserne.
Stærkere sociale netværk	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: Hvis der afholdes ét arrangement månedligt på alle institutioner for erhvervsrettede uddannelser á 2 timers varighed, hvor 3 lærere deltager - og det forudsættes, at arrangementerne ligger udenfor arbejdstiden, således at arbejdsgiverne ikke skal AER kompenseres - vil det medføre årlige merudgifter svarende til ca. 1,8 mio. kr.
Genindfør skolepraktikken	Ikke angivet	Ca. 400	Skolepraktik er ikke afskaffet. Der er fortsat skolepraktik i 42 uddannelser. Heraf er der adgangsbegrænsning til skolepraktik i 9 uddannelser, hvor elever ikke optages i skolepraktik på baggrund af et grundforløb. Derimod kan fx optages elever, som uden egen skyld har mistet deres praktikplads. Regeringens politik er, at der skal være tilstrækkeligt med praktikpladser. Skolepraktik skal være en nødløsning. Lovændringen i 2007 indeholder en styrket indsats for flere praktikpladser. Genindførelse af ubegrænset skolepraktik skønnes at medføre en årlig merudgift på ca. 400 mio. kr. Beregningen hviler på den

			forudsætning, at indgrebet vedrørende skolepraktik i 2003 er skyld i hele fremgangen i antal praktikpladser og nedgangen i antal elever i skolepraktik, dvs. uden hensyntagen til effekt af konjunkturudviklingen.

Reelle muligheder til unge, der ikke er klar til ungdomsuddannelse efter folkeskolen			
10. skoleår i samarbejde med lokalt erhvervsliv	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret udmøntning	Regneeksempel: Hvis 10. klasse ændres, således at samtlige elever skal i lønnet praktik i 3 dage med en timepris på 60 kr. og 2 dage på skole, hvor taxameteret for tekniske grundforløb anvendes, vil det medføre merudgifter svarende til 77 mio. kr.
Flere på produktionsskoler	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret udmøntning	Beregnet på baggrund af budgettet på FL08, vil det medføre en statslig merudgift på ca. 33 mio. kr., hver gang aktiviteten stiger 5 procentpoint.
Botilbud på produktionsskolerne	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret udmøntning	Regneeksempel: Hvis man tager udgangspunkt i, at 200 årselever vil gøre brug af et botilbud - svarende til 4 pct. i forhold til aktiviteten for 2007 - vil merudgifterne ved forslaget udgøre ca. 11 mio. kr.

Længerevarende lønnet praktik	Ikke angivet	0	Efter de nuværende regler kan der i produktionsskoleforløb indgå virksomhedspraktik i op til 4 uger pr. påbegyndt halvår. Under praktikopholdet modtager eleverne skoleydelse og skolerne får fuldt driftstilskud. Såfremt varigheden af praktikforløb udvides inden for rammerne af de nuværende tilskudsregler, vil det ikke medføre merudgifter for staten.
Ret til uddannelse med effektiv og konsekvent opfølgning	Ikke angivet	?	Forslaget kan ikke udgiftsvurderes ud fra de givne oplysninger.

Opgradering af alle ufaglærte og uddannelsesdækning af ufaglærte jobs			
Støtten til voksenlærlinge skal gøres permanent	300	Merudgifter afhænger af konkret udmøntning	Der gives i dag løntilskud fra voksenlæringeordningen til arbejdsgivere, der indgår uddannelsesaftaler med ledige og beskæftigede over 25 år under visse betingelser. Løntilskuddet til arbejdsgiveren blev med velfærdsaftalen en ret, hvis uddannelsesaftalen indgås med en ledig. Løntilskuddet i forbindelse med uddannelsesaftaler med beskæftigede er underlagt et samlet loft. Det er svært at vurdere hvor meget det vil koste at fjerne dette loft, da det vil afhænge af tilgangen til ordningen.

Ufaglærte jobs skal uddannelsesdækkes	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget. Regeringen har i perioden 2008-2012 afsat en ekstra milliard til øget aktivitet på EVE-området, der forventes at bidrage til en væsentlig opgradering af uddannelsesniveaet for ufaglærte og kortuddannede.

Fuld løn under uddannelse	Ikke angivet	0	Spørgsmålet om løn under uddannelse er et overenskomstanliggende for arbejdsmarkedets parter. På områder med fuld løn under uddannelse udbetales eventuel VEU-godtgørelse til arbejdsgiveren.

Gymnasiale uddannelser i form til fremtiden

Hands on – elever skal selv i felten	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget.

Obligatoriske lektiecaféer	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret udmøntning.	Regneeksempel: Hvis 20 pct. af eleverne deltager i lektiecafé 2½ timer om ugen, og der anvendes en lærer/elevratio på 1:5, vil det medføre merudgifter svarende til ca. 200 mio. kr.

Erhvervs- og studiepraktik i gymnasiet	Ikke angivet	0	Såfremt det nuværende samlede timetal fastholdes vurderes ikke umiddelbart at være merudgifter ved forslaget.

Samling af ungdomsuddannelserne i centre	Ikke angivet	?	Forslaget kan ikke udgiftsvurderes ud fra de givne oplysninger.

Uddannelse til udkantsområderne	Ikke angivet	0	Finansieringsmodellen for de almene gymnasiale uddannelser sikrer, at de nuværende gymnasier i udkantsområder kan bevares med et nuværende elevgrundlag. Regeringen arbejder pt. på en model for et særligt udkantstilskud for institutioner med erhvervsrettet uddannelse.

Loft over klassestørrelserne på ungdomsuddannelserne	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret udmøntning	Forslaget skønnes at medføre merudgifter på ca. 185 mio. kr. for de gymnasiale uddannelser. Hold eksisterer ikke på erhvervsuddannelserne, idet alle uddannelserne som udgangspunkt er individuelt tilrettelagt. Forslaget vil derfor skulle omsættes til en generel forøgelse af lærer/elev-ratioen.

Fagkonsulenter ud på gymnasierne	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret udmøntning	Regneeksempel: Hvis der ansættes 6 fagkonsulenter pr. fag på de almene gymnasier, som hver dækker ca. 22 skoler vil der medføre merudgifter svarende til ca. 35 mio. kr.

Velfærdsuddannelser med fokus på kerneopgaver			
Undervisere med jobberfaring	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: Hvis det antages, at forslaget vedrører 1/3 af underviserne på pædagog-, lærer- og sygeplejerskeuddannelsen, og at underviserne frikøbes i 3 måneder, vil det medføre merudgifter svarende til ca. 115 mio. kr. Eventuelle besparelser på løn på de offentlige arbejdspladser, der modtager »praktikanterne«, er ikke medregnet.
Afslutningsopgaven skal være case-study	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget, idet der allerede på de fleste uddannelser er krav til, at bacheloropgaven skal inddrage erfaringer fra praksis.
Efter to års erfaring skal de studerende tilbage på skolebænken	Ikke angivet	Merudgifter afhænger af konkret ud-møntning	Regneeksempel: Hvis alle skal deltage i et 3-dagskursus to år efter afsluttet uddannelse vil det medføre merudgifter svarende til ca. 64 mio. kr. Hertil kommer løn og vikardækning for arbejdsgiveren.
Genindfør gruppeeksamen	Ikke angivet	0	Umiddelbart vurderes der ikke at være merudgifter ved forslaget.
Merudgifter i alt	?	?	-

¹ Merudgifterne er årlige og angiver merudgifterne ved en fuld indfasning af de enkelte forslag.

² UVM = Undervisningsministeriet.